

Формування інтересу до занять фізичною культурою у дітей старшого дошкільного віку засобами спортивних ігорХлус[°]Н.[°]О.*Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка*

Анотація. Мета роботи - теоретично обґрунтувати систему роботи з формування інтересу до занять фізичною культурою у дітей старшого дошкільного віку засобом спортивних ігор. **Матеріал і методи.** У дослідженні взяли участь діти старшого дошкільного віку у кількості 32 дитини та їхні батьки. На констатувальному етапі з дітей старшого дошкільного віку було сформовано дві групи (контрольну (КГ) – 15 дітей та експериментальну групу (ЕГ) – 17 дітей.) Всі діти, які брали участь в дослідженні працювали за освітньою програмою «Дитина», але в ЕГ було впроваджено систему роботи з формування інтересу до занять фізичною культурою дітей старшого дошкільного віку засобами спортивних ігор. Під час дослідження були розроблені критерії, показники та рівні сформованості інтересу до занять фізичною культурою дітей старшого дошкільного віку. **Методи дослідження:** теоретичний аналіз науково-методичної літератури, педагогічні методи дослідження (педагогічне спостереження, педагогічний експеримент), соціологічні методи дослідження (індивідуальні бесіди з дітьми, опитування), створення проблемних педагогічних ситуацій та їх аналіз (автор Є. Г. Єделева в модифікації), методи математичної статистики. **Результати.** На констатувальному етапі виявили загальні рівні сформованості інтересу до занять з фізичної культури у дітей старшого дошкільного віку. Високий рівня сформованості інтересу до занять фізичною культурою в КГ мали 3 дітей (20 %), в ЕГ – 4 дітей (23 %); середній рівень – в КГ 5 дітей (33 %), в ЕГ – 6 дітей (35 %); низький рівень – в КГ 7 дітей (47 %), в ЕГ – 7 дітей (42 %). Зазначили, що загальний рівень сформованості інтересу до занять фізичною культурою у дітей старшого дошкільного віку перебуває в основному на низькому та середньому рівні. На формувальному етапі експерименту була розроблена система роботи з формування інтересу до занять фізичною культурою у дітей старшого дошкільного віку засобами спортивних ігор. Вона впроваджувалася в три етапи: теоретичний, діяльнісний та рефлексивний та в трьох напрямках: з дітьми, вихователями та батьками. На контрольному етапі, оцінюючи динаміку змін рівня сформованості інтересу до занять з фізичної культури в КГ та ЕГ отримали результати, що вказують на позитивну динаміку сформованості інтересу серед дітей ЕГ. **Висновки.** Впроваджена нами система роботи пройшла успішно, що підтверджують результати дослідження. Було відзначено ефективність проведеної роботи з педагогами та батьками щодо підвищення інтересу у дітей старшого дошкільного віку до занять фізичною культурою засобом спортивних ігор. Впровадження експериментальної програми збільшило на 18% кількість дітей ЕГ з високим рівнем та на 6% із середнім рівнем сформованості інтересу до занять фізичною культурою.

Ключові слова: спортивні ігри; діти старшого дошкільного віку; інтерес до занять фізичною культурою; система роботи.

Вступ. В даний час державними стандартами та вимогами до структури основних освітніх програм дошкільної освіти визначено зміст освітньої галузі «Фізична культура», яке спрямоване на

досягнення мети щодо формування у дітей дошкільного віку інтересу, ціннісного ставлення до занять фізичною культурою, гармонійний фізичний розвиток через вирішення наступних завдань: розвиток фізичних якостей (швидкість, сила, гнучкість, витривалість та спритність); накопичення та збагачення рухового

досвіду дітей (оволодіння основними рухами); формування у дітей дошкільного віку потреби у руховій активності та фізичному вдосконаленні. У зв'язку з цим фахівці з галузі дошкільної освіти особливу увагу приділяють питанню формування інтересу до фізичної культури (Богініч, 2007; Драчук, et. al., 2022).

Науковці відзначають, інтерес, що виникає при навчанні, емоції та пов'язане з цим свідоме ставлення до своєї діяльності є сприятливою умовою для утворення стійкого збудження та тим самим для досягнення результатів. Питання формування позитивного ставлення до діяльності, у тому числі фізкультурної, розглядали такі науковці як Вільчковський, Е. С., та Курок, О. І. (2019).

Вивчення інтересу у дітей дошкільного віку до фізичної культури розглядалася в роботах таких авторів, як О. І. Курок, С. А. Тітаренко (2019). Автори відзначають наявність протиріччя між значенням формування інтересу у дітей дошкільного віку до фізичної культури та відсутністю або слабко вираженим інтересом у дітей до фізичної культури (Загородня, et. al., 2014). Сьогодні одним із пріоритетних завдань, яке стоять перед педагогами, є збереження здоров'я дітей у процесі виховання та навчання.

Проблема формування культури здоров'я є актуальною, своєчасною і досить складною. Метою оздоровчої роботи в закладі дошкільної освіти (ЗДО) є створення сталого інтересу у збереженні свого власного здоров'я та здоров'я оточуючих. Удосконалення фізкультурно-оздоровчої роботи в ЗДО для дітей дошкільного віку набуло особливої значущості у зв'язку з європейським вектором освіти України. Це дає ключові позиції сучасного оновлення ЗДО – охорона та зміцнення здоров'я дітей (як фізичного, так і психічного), гуманізація цілей та принципів освітньої роботи з дітьми, забезпечення наступності між усіма сферами соціального становлення особистості (Лущик, 2007).

Важливо вже у дошкільному віці формувати у дітей розуміння значення фізичної культури та інтерес до неї. У цьому контексті звернення до формування інтересу до занять фізичною культурою є важливим соціально-педагогічним завданням виховання дітей дошкільного віку. Актуальність проблеми, що розглядається, цілком безсумнівна.

Проте ця проблема широко висвітлюється стосовно дітей шкільного віку, а питання формування інтересу до занять фізичною культурою у дітей дошкільного віку мало вивчені. У зв'язку з цим, дана проблема ґрунтується на існуючому протиріччі між: необхідністю створювати умови, що сприяють формуванню інтересу до занять фізичною культурою у дітей старшого дошкільного віку та відсутністю умов, що сприяють даному процесу. Дане протиріччя дозволило виділити нам проблему дослідження, яка полягає у теоретичному обґрунтуванні та практичній реалізації системи роботи з формування інтересу до занять фізичною культурою у дітей старшого дошкільного віку (Богініч, & Бабачук, 2014).

Мета роботи: теоретично обґрунтувати систему роботи з формування інтересу до занять фізичною культурою у дітей старшого дошкільного віку засобами спортивних ігор та експериментально перевірити її ефективність.

Завдання дослідження: 1. Провести теоретичний аналіз та узагальнення психолого-педагогічної літератури щодо проблеми формування інтересу до занять фізичною культурою у дітей старшого дошкільного віку. 2. Виявити вихідний рівень сформованості інтересу у дітей старшого дошкільного віку до занять фізичною культурою. 3. Розробити систему роботи з формування інтересу до занять фізичною культурою у дітей старшого дошкільного віку засобами спортивних ігор та впровадити її.

Зв'язок дослідження з науковими програмами, планами, темами. Дослідження виконано відповідно до

науково-дослідної теми кафедри теорії і методики дошкільної освіти Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка «Оптимізація освітньо-виховного процесу в закладі дошкільної освіти», RK 0120U100787.

Матеріал і методи дослідження. З метою виявлення рівня сформованості інтересу до занять фізичною культурою дітей старшого дошкільного віку нами було проведено педагогічний експеримент, який здійснювався від вересня 2021 р. до лютого 2022 р. на базі Косівщинського закладу дошкільної освіти (ясла-садок) «Золота рибка» Степанівської селищної ради. У дослідженні взяли участь 32 дитини старшого дошкільного віку

(старша група) та їх батьки. На констатувальному етапі з дітей старшого дошкільного віку було сформовано дві групи (контрольну (КГ) – 15 дітей та експериментальну групу (ЕГ) – 17 дітей. Всі діти, які приймали участь в дослідженні працювали за освітньою програмою «Дитина» (2016), але в ЕГ було впроваджено систему роботи з формування інтересу до занять фізичною культурою дітей старшого дошкільного віку засобами спортивних ігор.

Під час дослідження були розроблені критерії, показники та рівні сформованості інтересу до занять фізичною культурою дітей старшого дошкільного віку, які представлено в таблиці 1.

Таблиця 1

Критерії, показники та рівні сформованості інтересу до занять фізичною культурою дітей старшого дошкільного віку

Критерії сформованості	Показники
Мотиваційний	дитина усвідомлює поняття про фізичну культуру, про власні можливості, сформованість мотивів усвідомлення та наявності інтересу до занять фізичною культурою, до фізичного саморозвитку; вміння оцінювати особистий стан фізичної підготовленості та самопочуття під час занять фізичною культурою та прагнення бути фізично вдосконалим та здоровим. Дитина уявляє вплив фізичної культури на зміцнення здоров'я.
Інформаційний	дитина володіє знаннями про фізичну культуру, про техніку виконання фізичних вправ, передбачає накопичення і систематизацію знань про виконання рухових дій, вміння обґрунтувати вибір фізичних вправ для розвитку основних рухів та рухових якостей; розуміння важливості фізичного виховання для зміцнення та збереження здоров'я.
Діяльнісний	дитина відповідально відноситься до занять фізичною культурою, передбачає стабільність і активність у заняттях фізичною культурою; дотримується звички виконувати фізичні вправи в повсякденному житті.

Відповідно до розроблених критеріїв та показників визначено високий, середній та низький рівень сформованості інтересу до занять фізичною культурою дітей старшого дошкільного віку.

Високий рівень сформованості інтересу до занять фізичною культурою дітей старшого дошкільного віку характеризується: наявністю міцних знань з фізичної культури, вміння самостійно оцінювати особистий стан фізичної підготовленості та самопочуття під час занять фізичною культурою та прагнути бути фізично вдосконалим та здоровим.

Дитина уявляє вплив фізичної культури на зміцнення здоров'я та пояснює значимість фізичної культури.

Середній рівень сформованості інтересу до занять фізичною культурою дітей старшого дошкільного віку характеризується: достатніми знаннями з фізичної культури; відсутністю усвідомлення важливості занять фізичними вправами та значимості фізичної культури; діти відзначають 2-3 значні мотивації до занять фізичною культурою та браком мотивування доцільності використання фізичних вправ,

невмінням контролювати самопочуття під час виконання фізичних вправ та контролювати фізичне навантаження.

Низький рівень сформованості інтересу до занять фізичною культурою дітей старшого дошкільного віку відзначається: елементарними знаннями з фізичної культури; невідповідністю підібраних фізичних вправ для розвитку рухових якостей, небажанням та відсутністю інтересу до фізичної культури взагалі; низьким контролем самопочуття під час виконання фізичних вправ та невідповідним контролем фізичного навантаження; незрозумінням дитиною значимості фізичної культури.

Дослідницько-експериментальна робота включала проведення педагогічного експерименту, який складався з трьох етапів: констатувального, формувального та контрольного.

На констатувальному етапі експерименту, мета якого: виявити рівень сформованості інтересу у дітей старшого дошкільного віку до занять фізичною культурою, для отримання необхідних даних про рівень сформованості інтересу до занять фізичною культурою було проведено опитування дітей старшого дошкільного віку за методикою Є. Г. Єдельової, адаптувавши її під дошкільний вік. Опитування складалася з кількох блоків:

1. Перевага видів діяльності за освітньою програмою закладу дошкільної освіти.
2. Дослідження мотивів відвідування занять з фізичної культури.
3. Виявлення важливості занять фізичною культурою.

Метою формувального етапу експерименту було сформувати інтерес до занять фізичною культурою у дітей старшого дошкільного віку засобами спортивних ігор. У три етапи (теоретичний, діяльнісний та рефлексивний) було впроваджено систему роботи з формування у дітей старшого дошкільного віку інтересу до занять

фізичною культурою засобами спортивних ігор (Поспелова, 2012; Курок, et. al., 2023).

I етап (теоретичний етап) передбачав роботу у трьох напрямках: з дітьми, вихователями та батьками.

Заходи I етапу: 1. Бесіда про історію виникнення спортивних ігор (баскетболу, футболу, хокею). Під час таких бесід задавалися питання, які сприяли формуванню у кожної дитини вміння усвідомлювати та оцінювати себе та інших суб'єктів спільної діяльності, змінювати свою діяльність в результаті даного оцінювання, тобто виявляти рефлексивні вміння.

2. Розробка перспективного плану «Спортивні ігри» для взаємодії з дітьми та плану роботи з батьками. Цілеспрямована робота з формування інтересу до занять фізичною культурою у дітей старшого дошкільного віку проводилася паралельно з роботою з батьками та вихователями. Для створення у батьків інтересу до даної проблеми був оформлений куточок для батьків на тему «Історія розвитку спортивних ігор»; проведені консультації для батьків на тему «Чи потрібно долучати дітей до систематичних занять фізичними вправами», «Фізкультурне обладнання своїми руками», «Як зацікавити дитину займатися фізичною культурою», «Зарядка – це весело». Також батькам пропонувалися тести, за якими вони можуть перевірити власний рівень знань про спортивні ігри; різноманітні ігри та вправи, спрямовані на розвиток знань у дітей старшого дошкільного віку, які вони можуть проводити вдома.

3. Розробка картотеки спортивних ігор.
4. Організація гри-головоломки «Збери спортсмена»; перегляд презентацій «Види спорту», «Спортсмени», «Ми зі спортом дружимо», «Спортивний інвентар».
5. Створення проблемних ситуацій, проведення інтерактивних ігор «Футбол», «Хокей», «Баскетбол»; самостійна діяльність, вправи-тренажери «М'яч у стінку», «Спритні хлопці», «Наздожени пару».

б. Дидактичні ігри «Розтав футболістів», «Зроби розмітку», «Виклади правильно інвентар», «Добігай до», «Знайди поле», «М'яч на полі», «Роби, як я», «Спортивне доміно», «Підбери пару», «Веселий спорт»; сюжетно-рольові ігри «Спортивна школа», «Тренування», «Спортивний магазин»; будівельні ігри «Стадіон».

II етап (діяльнісний). На цьому етапі проводилися освітні заходи, що розвивають стійкий інтерес до занять фізичною культурою.

Заходи II етапу: 1. Створення розвивального середовища у групі на тему «Спортивні ігри» (батьки принесли з дому книги, альбоми, журнали, газети про спорт, електронний збірник з мультфільмами про спорт, відеозаписи спортивних передач, спортивних змагань).

2. Ознайомлення дітей зі спортивними іграми, використовуючи наочно-зорові приклади (перегляд мультфільму «Футбольні зірки», розгляд картин «Види спорту», читання віршів «Веселий футбол», спортивна казка.

3. Бліц-бесіда «Спортивні ігри», використання таких прийомів як питання-відповідь, закінчи пропозицію (наприклад: ворота у футболі захищає ... (воротар), проблемні ситуації та ігрові методи, інтерактивна гра «Футбол», гра-ходилка «Хокей», вірші для дітей.

4. Проведення спортивних свят «Привіт літо», «Спорт для всіх», спортивних розваг, присвячених Дню козацтва (14 листопада) «Спритні, сильні та сміливі», «На одній лижні», «Мама, тато і я – дружна сім'я», спортивне дозвілля «Веселе літо», фестиваль матчу «Всі на футбол».

5. Проведення занять з фізичної культури різного типу (опис власних дій, всіх дій, які потрібно виконати на занятті з фізичної культури, тематика – спортивні ігри).

6. Екскурсія до дитячої юнацької спортивної школи, зустрічі з відомими спортсменами, малювання малюнків на тему спортивних ігор, де діти виявили свою творчість та знання про різні види спорту.

III етап (рефлексивний етап). На цьому етапі зроблено аналіз кількості

дітей, які почали відвідувати спортивні секції, разом з батьками почали займатися спортивними іграми вдома на прогулянках та під час відпочинку.

Розроблена система роботи включала всі необхідні аспекти для формування інтересу у дітей старшого дошкільного віку до занять фізичною культурою засобами спортивних ігор. До неї входило не тільки робота з дітьми, але й з вихователями та батьками, що сприяє формуванню інтересу до різних видів спортивних ігор.

Під час контрольного етапу експерименту було проведено дослідно-експериментальну роботу, з метою фіксації змін, що відбулися після впровадження системи роботи з формування інтересу у дітей старшого дошкільного віку до занять фізичною культурою засобами спортивних ігор, під час якого застосовувалися такі самі діагностичні методи, як і на етапі констатувального експерименту.

Порівняльний аналіз змін сформованості інтересу у дітей старшого дошкільного віку до занять з фізичної культури, що відбулися під час контрольного етапу експерименту проводився методом опитування.

Вирішення поставлених завдань дослідження здійснювалося за допомогою наступних методів дослідження: теоретичний аналіз науково-методичної літератури, педагогічні методи дослідження (педагогічне спостереження, педагогічний експеримент), соціологічні методи дослідження (індивідуальні бесіди з дітьми, опитування), створення проблемних педагогічних ситуацій та їх аналіз (автор Є. Г. Єделева в модифікації), методи математичної статистики.

Результати дослідження та їх обговорення. Аналізуючи проблеми сучасних дітей дошкільного віку, нами виділено такі особливості розвитку інтересу у дітей старшого дошкільного віку до занять фізичною культурою: старший дошкільний вік – це найбільш вирішальний вік для становлення провідних баз психіки особистості, які

зумовлюють особливість і успішність до будь-якої діяльності, включаючи заняття фізичною культурою.

Під час опитування дітям пропонувалися такі питання: «Назвати по

черзі заняття, які проходять у вашому дитячому садочку. Яке заняття тобі найбільше подобається?». Результати відповідей дітей представлено в таблиці 2.

Таблиця 2

Вибір уподобань дітей КГ та ЕГ під час констатувального етапу

Група	Фізична культура	Музичне мистецтво	Образотворче мистецтво	Математика	Розвиток мовлення
КГ (n=15)	4 (27 %)	3 (20 %)	4 (27 %)	2 (13 %)	2 (13 %)
ЕГ (n=17)	4 (24 %)	3 (17 %)	5 (30 %)	3 (17 %)	2 (12 %)

Як видно з результатів опитування, перевагу діти старшого дошкільного віку надають таким видам діяльності в ЗДО: в КГ однакові результати мають фізична культура та образотворче мистецтво по 27 % дітей обрали їх, на другому місці музичне мистецтво (20 %), наступні сходинки займають математика та розвиток мовлення (по 13 %). Що стосується ЕГ, то отримали такі показники: першу позицію займає образотворче мистецтво (30 %), другу – фізична культура (24 %), на третій позиції

музичне мистецтво та математика (по 17 %), на останній сходинці – розвиток мовлення (12 %).

При час дослідження мотивів відвідування занять з фізичної культури пропонувалося відповісти на таке питання: «Чому ви відвідуєте заняття фізичною культурою?». Необхідно було вибрати одну відповідь із запропонованих. Отримані результати представлено в таблиці 3.

Таблиця 3.

Мотиви відвідування занять фізичною культурою дітей КГ та ЕГ під час констатувального етапу

№	Мотиви відвідування занять фізичною культурою	Група	
		КГ (n=15)	ЕГ (n=17)
1.	Заняття проходить весело, отримую гарний настрій	4 (27 %)	4 (24 %)
2.	Щоб стати красивими, стрункими, сильними та здоровими	3 (20 %)	3 (17 %)
3.	Подобається грати в ігри під час заняття фізичною культурою	4 (27 %)	5 (30 %)
4.	Подобається змагатися один з одним	2 (13 %)	3 (17 %)
5.	Тому що подобається вихователь (інструктор з фізичної культури)	2 (13 %)	2 (12 %)

Аналізуючи отримані результати щодо мотивів відвідування занять фізичною культурою, можна назвати такі сторони прояву інтересу дітей старшого дошкільного віку до занять фізичною культурою. Діти старшого дошкільного віку розуміють, що в першу чергу, займаючись фізичною культурою, можна зміцнити здоров'я, стати красивими, стрункими та сильними. Розуміння та осмислення цих цінностей на заняттях фізичною культурою здійснюється через змагальний метод, через рухливі та

спортивні ігри, у яких яскраво виражається дух змагання.

Під час виявлення важливості занять фізичною культурою діти на запитання: «Чи любите ви заняття фізичною культурою?» показали наступні результати: в КГ 33 % дітей відповіли «так», 27 % – «ні», «не знаю» – 40 % дітей. Що стосується дітей ЕГ, то маємо такі результати: 29 % дітей відповіли «так», такий же відсоток (29 %) – «ні», «не знаю» – 42 % дітей.

На запитання: «Заняття фізичною культурою допомагають вам у зміцненні здоров'я?», відповіли: діти КГ «так» – 33 %, «ні» – 33 %, «не знаю» – 34 %; діти ЕГ: «так» – 24 %, «ні» – 29 %, «не знаю» – 47 %.

На запропоноване питання «Твої батьки займаються спортом?» отримали наступні результати: в КГ «так» – 20 %, «ні» – 40 %, «не знаю» – 40 %; в ЕГ: «так» – 24 %, «ні» – 47 %, «не знаю» – 29 %. Отримані показники представлено в таблиці 4.

Таблиця 4.

Показники значущості занять фізичною культурою для дітей КГ та ЕГ під час констатувального етапу

Показники значущості занять фізичною культурою	Так		Ні		Не знаю	
	КГ (n=15)	ЕГ (n=17)	КГ (n=15)	ЕГ (n=17)	КГ (n=15)	ЕГ (n=17)
Чи любите ви фізичну культуру?	5 (33 %)	5 (29%)	4 (27%)	5 (29%)	6 (40%)	7 (42%)
Заняття фізичною культурою допомагають вам у зміцненні здоров'я?	5 (33 %)	4 (24%)	5 (33%)	5 (29%)	5 (34%)	8 (47%)
Твої батьки займаються спортом?	3 (20 %)	4 (24%)	6 (40%)	8 (47%)	6 (40%)	5 (29%)

Аналіз отриманих результатів за цією методикою показав, що в КГ тільки 3 дітей (20 %) мають високий рівень сформованості інтересу до занять фізичною культурою; 5 дітей (33 %) – середній рівень; 6 дітей (40 %) – низький рівень. В ЕГ – 4 дітей (23 %) мають високий рівень сформованості інтересу до

занять фізичною культурою, 6 дітей (35 %) – середній рівень; 7 дітей (42 %) – низький рівень.

Таким чином, ми виявили загальні рівні сформованості інтересу до занять фізичною культурою у дітей старшого дошкільного віку. Отримані результати представлено в таблиці 5.

Таблиця 5.

Загальні рівні сформованості інтересу до занять фізичною культурою у дітей старшого дошкільного віку на констатувальному етапі експерименту

Група	Високий рівень	Середній рівень	Низький рівень
КГ (n=15)	3 (20 %)	5 (33 %)	7 (47 %)
ЕГ (n=17)	4 (23 %)	6 (35 %)	7 (42 %)

До високого рівня сформованості інтересу до занять фізичною культурою в КГ 3 дітей (20 %), в ЕГ – 4 дітей (23 %); до середнього рівня – в КГ 5 дітей (33 %), в ЕГ – 6 дітей (35 %); до низького рівня – в КГ 7 дітей (47 %), в ЕГ – 7 дітей (42 %).

Таким чином, зазначаємо, що рівень сформованості інтересу до занять фізичною культурою у дітей старшого дошкільного віку перебуває в основному на низькому та середньому рівні.

Під час опитування щодо переваг видів діяльності за освітньою програмою ЗДО під час контрольного етапу

експерименту були отримали результати відповідей, що представлено в таблиці 6.

Під час дослідження мотивів відвідування занять фізичною культурою на контрольному етапі експерименту, дітям пропонувалися ті ж самі запитання (опитування), що і на констатувальному етапі. Одержані результати наведено у таблиці 7.

Отримані результати щодо мотивів відвідування занять фізичною культурою, вказують на такі сторони прояву інтересу дітей старшого дошкільного віку до занять фізичною культурою: основний мотив –

можна зміцнити здоров'я, стати красивими, стрункими та сильними. Після впровадження експериментальної системи роботи цей мотив покращився в ЕГ на 13% (від 17 % до 30 %), в КГ покращення цього мотиву відбулися на 7%. Щодо іншого мотиву (подобається грати в ігри під час

заняття фізичною культурою) показник ЕГ залишився на тому ж рівні, а в КГ погіршився на 7%. Щодо мотиву – подобається змагатися один з одним – зміни відбулися в КГ з 13 % до 20 % (на 7%), в ЕГ – з 17 % до 24 % (на 7%).

Таблиця 6.

Вибір уподобань дітей КГ та ЕГ під час констатувального та контрольного етапу експерименту

Група	Фізична культура		Музичне мистецтво		Образотворче мистецтво		Математика		Розвиток мовлення	
	Конс	Контр	Конс	Контр	Конс	Контр	Конс	Контр	Конс	Контр
КГ (n=15)	4 (27%)	5 (33%)	3 (20%)	3 (20%)	4 (27%)	4 (27%)	2 (13%)	2 (13%)	2 (13%)	1 (7%)
ЕГ (n=17)	4 (24%)	8 (48%)	3 (17%)	2 (12%)	5 (30%)	4 (24%)	3 (17%)	2 (12%)	2 (12%)	1 (6%)

Таблиця 7.

Мотиви відвідування занять фізичною культурою дітей КГ та ЕГ під час констатувального та контрольного етапів експерименту

№	Мотиви відвідування занять з фізичної культури	Констатувальний		Контрольний	
		КГ (n=15)	ЕГ (n=17)	КГ (n=15)	ЕГ (n=17)
1.	Заняття проходить весело, отримую гарний настрій	4 (27%)	4 (24%)	4 (27%)	2 (12%)
2.	Щоб стати красивими, стрункими, сильними та здоровими	3 (20%)	3 (17%)	4 (27%)	5 (30%)
3.	Подобається грати в ігри під час заняття фізичною культурою	4 (27%)	5 (30%)	3 (20%)	5 (30%)
4.	Подобається змагатися один з одним	2 (13%)	3 (17%)	3 (20%)	4 (24%)
5.	Тому що подобається вихователь (інструктор з фізичної культури)	2 (13%)	2 (12%)	1 (6%)	1 (4%)

В третьому блоці опитування (Виявлення важливості занять фізичною культурою на контрольному етапі експерименту) дітям старшого дошкільного віку на контрольному етапі були запропоновані ті ж самі питання, які і на початку експерименту. Результати представлено в таблиці 8.

Порівняльний аналіз показників загального рівня сформованості інтересу до занять фізичною культурою за опитуванням на констатувальному та контрольному етапі експерименту представлено в таблиці 9.

Отримані результати КГ вказують на зниження на констатувальному етапі відсотку дітей, які мають високий рівень сформованості інтересу до занять фізичною культурою з 33 % до 27 % (на

6%), показник середнього рівню залишився на тому ж рівні, що і під час констатувального етапу (33%). При цьому збільшлася кількість дітей з низьким рівнем інтересу до занять фізичною культурою (з 34 % до 40 % дітей).

Аналізуючи показники ЕГ, бачимо збільшення на 17% кількості дітей з високим рівнем інтересу до занять фізичною культурою (з 30 % дітей до 47%); з середнім рівнем інтересу спостерігається збільшення на 6% (з 35 % до 41 % дітей). Низький рівень інтересу до занять фізичною культурою на контрольному етапі відзначили усього 12%. Отримані результати говорять про ефективність впровадження нашої системи роботи з формування інтересу до занять

фізичною культурою засобами спортивних ігор в ЕГ.

Таблиця 8.

Показники значущості занять фізичною культурою для дітей КГ та ЕГ під час констатувального та контрольного етапу

Відповіді (етап)	Групи	Показники значущості занять фізичною культурою		
		Чи любите ви фізичну культуру?	Заняття фізичною культурою допомагають вам у зміцненні здоров'я ?	Твої батьки займаються спортом ?
Так (Конст)	КГ (n=15)	5 (33 %)	5 (33 %)	3 (20 %)
	ЕГ (n=17)	5 (29 %)	4 (24 %)	4 (24 %)
Так (Контр)	КГ (n=15)	6 (40 %)	6 (40 %)	4 (27 %)
	ЕГ (n=17)	12 (71 %)	13 (76 %)	9 (54 %)
Ні (Конст)	КГ (n=15)	4 (27 %)	5 (33 %)	6 (40 %)
	ЕГ (n=17)	5 (29 %)	5 (29 %)	8 (47 %)
Ні (Контр)	КГ (n=15)	4 (27 %)	4 (26 %)	5 (33 %)
	ЕГ (n=17)	2 (12 %)	2 (12 %)	4 (23 %)
Не знаю (Конст)	КГ (n=15)	6 (40 %)	5 (34 %)	6 (40 %)
	ЕГ (n=17)	7 (42 %)	8 (47 %)	5 (29 %)
Не знаю (Контр)	КГ (n=15)	5 (33 %)	5 (34 %)	6 (40 %)
	ЕГ (n=17)	3 (17 %)	2 (12 %)	4 (23 %)

Таблиця 9.

Загальний рівень сформованості інтересу до занять фізичною культурою за методикою анкетування дітей КГ та ЕГ на констатувальному та контрольному етапі експерименту

Група	Низький рівень		Середній рівень		Високий рівень	
	Констат	Контрол	Констат	Контрол	Констат	Контрол
КГ (n=15)	6(40 %)	5 (34 %)	5 (33 %)	5 (33 %)	4 (27 %)	5 (33 %)
ЕГ (n=17)	6(35 %)	2 (12 %)	6 (35 %)	7 (41 %)	5 (30 %)	8 (47 %)

Відповідно до розроблених нами критеріїв та показників рівня сформованості інтересу до занять фізичною культурою дітей старшого

дошкільного віку, було встановлено загальні рівні сформованості інтересу в КГ та ЕГ. Отримані результати представлено в таблиці 10.

Таблиця 10.

Загальні рівні сформованості інтересу до занять фізичною культурою у дітей старшого дошкільного віку на констатувальному та контрольному етапі експерименту

Група	Низький рівень		Середній рівень		Високий рівень	
	Констат	Контрол	Констат	Контрол	Констат	Контрол
КГ (n=15)	7 (47 %)	5 (33 %)	5 (33 %)	6 (40 %)	3 (20 %)	4 (27 %)
ЕГ (n=17)	7 (42 %)	3 (18 %)	6 (35 %)	7 (41 %)	4 (23 %)	7 (41 %)

Високий рівень сформованості інтересу до занять фізичною культурою на початку експерименту в КГ мали 3 дітей (20 %), в кінці – 4 дітей (27 %), в ЕГ на початку – 4 дітей (23 %) в кінці – 7 (41 %); середній рівень в КГ був на початку – у 5 дітей (33 %) в кінці – у 6 дітей (40 %), в ЕГ

у 6 дітей (35 %) та 7 дітей (41 %), відповідно. Низький рівень інтересу в КГ на початку дослідження мали 7 дітей (47 %), в кінці – 5 дітей (33 %); в ЕГ – 7 дітей (42 %) на початку, 3 дітей – в кінці (18 %).

Висновки. 1. Діти старшого дошкільного віку Косівщинського закладу дошкільної освіти (ясла-садок) «Золота рибка» Степанівської селищної ради мали наступний рівень загальної сформованості інтересу до занять з фізичної культури: високий рівень сформованості інтересу в КГ мали 3 дітей (20 %), в ЕГ – 4 дітей (23 %); середній рівень – в КГ 5 дітей (33 %), в ЕГ – 6 дітей (35 %); низький рівень – по 7 дітей в КГ (42%) та ЕГ (47%).

2. Впровадження експериментальної програми збільшило на 18% кількість дітей ЗДО з високим рівнем та на 6% із середнім рівнем сформованості інтересу до занять фізичною культурою.

Перспективи подальших досліджень вбачаються в розробленні системи роботи щодо підвищення інтересу у дітей старшого дошкільного віку до занять фізичною культурою рухливими іграми з елементами спортивних.

Конфлікт інтересів. Автори відзначають, що не існує ніякого конфлікту інтересів.

Джерела фінансування. Ця стаття не отримала фінансової підтримки від державної, громадської або комерційної організації.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

- Богініч, О. Л. (2007). *Фізичне виховання дошкільників засобами гри*. Київ: Вища школа.
- Богініч, О., & Бабачук, Ю. (2014). *Рухливі ігри та ігрові вправи з елементами спортивних ігор для дітей старшого дошкільного віку*: методичний посібник. Суми.
- Вільчковський, Е. С., & Курок, О. І. (2019). *Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку*: навчальний посібник. Суми: Університетська книга.
- Дитина : Освітня програма для дітей від 2 до 7 років*. (2016). Наук. кер. проекту В. О. Огнев'юк; авт. кол. Г. В. Беленька, О. Л. Богініч, Н. І. Богданець-Білоskalенко та ін. Київ: Київ. університетім. Б. Грінченка.
- Драчук, А. І., Хлус, Н. О., Москаленко, І. М., & Капелько, Л. Г. (2022). *Методичні рекомендації до організації ігор та вправ спортивного характеру в закладах дошкільної освіти*. Вінниця: ТОВ «Твори».
- Загородня, Л. П., Титаренко, С. А., & Барсуковська, Г. П. (2014). *Фізичне виховання дітей дошкільного віку*: навчальний посібник. Суми: Університетська книга.
- Лущик, І. В. (2007). *Фізичне виховання дошкільників. Фізкультурно-оздоровча робота*. Київ, Ранок.
- Поспелова, І. (2012). Спортивні ігри і вправи – ефективний засіб фізичного виховання дошкільників. *Вихователь-методист дошкільного закладу*, 6, 49–55.
- Рухливі та спортивні ігри для дітей дошкільного віку (курс лекцій)* : навчальний посібник (2023). / автори-укладачі: О. І. Курок, Н. О. Хлус, С. А. Титаренко. Вінниця: ТОВ «Твори».
- Шкуратова, М.°С. (2010). *Фізична культура в дошкільному навчальному закладі. Старша група*. Харків: Вид-во «Ранок».

Стаття надійшла до редакції: 13.04.2023

Опубліковано: 01.06.2023

Abstract. *Khlus°N.°O. Forming older preschool age children's interest in physical education classes by means of sports games. The purpose of the work is to substantiate theoretically the system of work on the forming of older preschool children's interest in physical education classes by means of sports games. Materials and methods.* 32 children of older preschool age and their parents participated in the research. At the ascertaining stage, two groups of the older preschool age children were formed – the control group (CG) of 15 children and the experimental group (EG) of 17 children. All the children who participated in the study were

educated according to the educational program “Dytyna” (“Child”), but in EG a work system was implemented to form older preschool children’s interest in physical education by means of sports games. During the research, criteria, indicators and levels of formation of older preschool children’s interest in physical culture were developed. **Research methods:** theoretical analysis of scientific and methodological literature, pedagogical research methods (pedagogical observation, pedagogical experiment), sociological research methods (individual conversations with children, surveys), creation of problematic pedagogical situations and their analysis (author E. G. Yedeleva in modification), methods of mathematical statistics. **Results.** At the ascertainment stage, the general levels of formation of interest in physical education classes among older preschool children were revealed: 3 children (20%) in CG and 4 children (23%) in EG had got a high level; 5 children (33%) in CG and 6 children (35%) in EG had got an average level; 7 children (47%) in CG and 7 children (42%) in EG had got a low level. A high level of interest in physical education was demonstrated by 3 children (20%) in the CG and 4 children (23%) in the EG; an average level - by 5 children (33%) in the CG and 6 children (35%) in the EG; a low level - by 7 children (47%) in the CG and 7 children (42%) in the EG. According to the obtained indicators, we concluded that both CG and EG have the same level of formation of interest. It was implemented in three stages (theoretical, active and reflective) and covered three directions - work with children, educators and children’s parents. At the control stage, assessing the dynamics of changes in the level of interest in physical education classes in CG and EG, we obtained results indicating a positive dynamics of interest formation among EG children. **Conclusions.** The implementation of work system was successful, that is confirmed by the results of the research. The effectiveness of the work carried out with teachers and parents to increase the interest of older preschool children in physical education classes by means of sports games was noted. The implementation of the experimental programme increased by 18% the number of EG children with a high level and by 6% with an average level of interest in physical education.

Keywords: sports games; children of older preschool age; interest in physical education classes; work system.

Reference

- Boginich, O.L. (2007). *Fizychnе vyhovannja doshkil'nykiv zasobamy gry* [Physical education of preschoolers by means of games] Kyi'v: Vyshha shkola. [in Ukrainian].
- Boginich, O., & Babachuk, Ju. (2014). *Ruhlyvi igry ta igrovi vpravy z elementamy sportyvnyh igor dlja ditej starshogo doshkil'nogo viku* [Movement games and game exercises with elements of sports games for older preschool children]: metodychnyj posibnyk. Sumy. [in Ukrainian].
- Vil'chkovs'kyj, E.S., & Kurok, O.I. (2019). *Teorija i metodyka fizychnogo vyhovannja ditej doshkil'nogo viku* [Theory and methods of physical education of preschool children] : navchal'nyj posibnyk. Sumy: Universytets'ka knyga. [in Ukrainian].
- Dytyna : Osvitnja programa dlja ditej vid 2 do 7 rokiv* [Child: Educational program for children from 2 to 7 years old]. (2016). Nauk. ker. proektu V. O. Ognev'juk; avt. kol. G. V. Bjeljen'ka, O. L. Boginich, N. I. Bogdanec'-Biloskalenko ta in. Kyi'v: Kyi'v. universytet. B. Grinchenka. [in Ukrainian].
- Drachuk, A. I., Hlus, N. O., Moskalenko, I. M., & Kapel'ko, L. G. (2022). *Metodychni rekomendacii' do organizacii' igor ta vprav sportyvnoho harakteru v zakladah doshkil'noi' osvity* [Methodical recommendations for the organization of sports games and exercises in preschool education institutions]. Vinnycja: TOV «Tvory». [in Ukrainian].
- Zagorodnja, L. P., Titarenko, S. A., & Barsukovs'ka, G. P. (2014). *Fizychnе vyhovannja ditej doshkil'nogo viku: navchal'nyj posibnyk* [Physical education of preschool children: a study guide]. Sumy: Universytets'ka knyga. [in Ukrainian].
- Lushhyk, I. V. (2007). *Fizychnе vyhovannja doshkil'nykiv. Fizkul'turno-ozdorovcha robota* [Physical education of preschoolers. Physical culture and health work]. Kyi'v, Ranok. [in Ukrainian].

- Pospjelova, I. (2012). Sportyvni igry i vpravy – efektyvnyj zasib fizychnogo vyhovannja doshkil'nykiv [Sports games and exercises – an effective means of physical education of preschoolers]. *Vyhovatel'-metodyst doshkil'nogo zakladu [Teacher-methodist of a preschool education institution]*, no 6, 49–55. [in Ukrainian].
- Ruhlyvi ta sportyvni igry dlja ditej doshkil'nogo viku (kurs lekcij) [Movement and sports games for preschool children (lecture course)]: navchal'nyj posibnyk (2023).* / avtory-ukladachi: O. I. Kurok, N. O. Hlus, S. A. Titarenko. Vinnycja: TOV «Tvory». [in Ukrainian].
- Shkuratova, M.°S. (2010). *Fizychna kul'tura v doshkil'nomu navchal'nomu zakladi. Starsha grupa [Physical culture in a preschool educational institution. Older group]*. Harkiv: Vyd-vo «Ranok». [in Ukrainian].

Відомості про авторів / Information about the Authors

Хлус Наталія Олександрівна: завідувач кафедри теорії і методики фізичного виховання, кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент; Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженко: вул. Києво-Московська, 24, м. Глухів, Сумська обл., 41400, Україна.

Nataliia Khlus: *Head of Chair of Theory and Methods of Physical Education, Candidate of sciences in Physical Education and Sports, Associate Professor*
Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University: st. Kiev-Moscow 24, Hlukhiv, 41400, Ukraine.

<https://orcid.org/0000-0001-9860-1047>

E-mail: hlusnatasha2020@ukr.net